Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (deveti senat)

z dne 12. novembra 2020*

„Predhodno odločanje – Člen 99 Poslovnika Sodišča – Zračni prevoz – Uredba (ES) št. 261/2004 – Skupna pravila glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov – Člen 5(1)(c) – Člen 7(1) – Pravica do odškodnine – Velika zamuda ob prihodu – Let, rezerviran pri letalskem prevozniku Skupnosti in sestavljen iz dveh letov, ki sta ju opravila različna letalska prevoznika, z odhodom iz tretje države in s prihodom v državo članico – Velika zamuda, nastala pri prvem letu, ki ga je v okviru pogodbe o letih pod skupno oznako opravil letalski prevoznik tretje države – Odškodninska tožba, vložena zoper prevoznika Skupnosti“

V zadevi C-367/20,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Amtsgericht Hamburg (okrajno sodišče v Hamburgu, Nemčija) z odločbo z dne 4. avgusta 2020, ki je na Sodišče prispela 6. avgusta 2020, v postopku

SP

proti

KLM Royal Dutch Airlines, Direktion für Deutschland,

SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi D. Šváby (poročevalec), v funkciji predsednika senata, S. Rodin, sodnik, in K. Jürimäe, sodnica,

generalni pravobranilec: P. Pikamäe,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi odločeno z obrazloženim sklepom v skladu s členom 99 Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(5), člena 5(1)(b) in (c) ter člena 7(1) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10, in popravek v UL 2019, C 119, str. 202).

* Jezik postopka: nemščina.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med potnikom, SP, in letalskim prevoznikom, družbo KLM Royal Dutch Airlines, Direktion für Deutschland (v nadaljevanju: KLM), v zvezi zavrnitvijo te družbe, da bi temu potniku, čigar vmesni let za zvezo je imel ob prihodu veliko zamudo, plačala odškodnino.

Pravni okvir

3 V uvodni izjavi 1 Uredbe št. 261/2004 je navedeno:

„Ukrepanje Skupnosti na področju zračnega prevoza mora med drugim zagotavljati visoko raven varstva potnikov. Poleg tega je treba na splošno v celoti upoštevati zahteve o varstvu potrošnikov.“

4 Člen 2(b) in (c) te uredbe določa:

„V tej uredbi:

[…]

(b) ‚dejanski letalski prevoznik‘ pomeni letalskega prevoznika, ki opravi ali namerava opraviti let na podlagi pogodbe s potnikom ali v imenu druge, pravne ali fizične osebe, ki ima s tem potnikom sklenjeno pogodbo;

(c) ‚letalski prevoznik Skupnosti‘ pomeni letalskega prevoznika z veljavno operativno licenco, ki jo izda država članica v skladu z določbami Uredbe Sveta (EGS) št. 2407/92 z dne 23. julija 1992 o licenciranju letalskih prevoznikov [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 2, str. 3)]“.

5 Člen 3 navedene uredbe, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavkih 1 in 5 določa:

„1. Ta uredba se uporablja za:

[…]

(b) potnike, ki odhajajo z letališča na ozemlju tretje države in so namenjeni na letališče na ozemlju države članice, za katero se Pogodba uporablja, razen če ti potniki prejmejo storitve ali odškodnino in pomoč v tej tretji državi, če je dejanski letalski prevoznik zadevnega leta iz Skupnosti.

[…]

5. Ta uredba se uporablja za vse letalske prevoznike, ki opravljajo prevoze potnikov, zajetih v odstavkih 1 in 2. Kadar obveznosti iz te uredbe izvaja dejanski letalski prevoznik, ki ni sklenil pogodbe s potnikom, se šteje, da jih opravlja v imenu osebe, ki je sklenila pogodbo s tem potnikom.“

6 Člen 5(1)(c) te uredbe določa:

„V primeru odpovedi leta:

[…]

(c) imajo zadevni potniki pravico do odškodnine, ki jim jo mora plačati dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 7, razen če:
(i) so o odpovedi obveščeni najmanj dva tedna pred odhodom po voznem redu; ali

(ii) so o odpovedi obveščeni dva tedna do sedem dni pred odhodom po voznem redu in jim je ponujena sprememba poti, ki jim zagotavlja odhod največ dve uri pred odhodom po voznem redu in prihod v njihov končni namembni kraj manj kot štiri ure po prihodu po voznem redu; ali

(iii) so o odpovedi obveščeni manj kot sedem dni pred odhodom po voznem redu in jim je ponujena sprememba poti, ki jim zagotavlja odhod največ eno uro pred odhodom po voznem redu in prihod v njihov končni namembni kraj manj kot dve uri po prihodu po voznem redu.“

7 Člen 7(1) Uredbe št. 261/2004 določa:

„Pri sklicevanju na ta člen potniki prejmejo odškodnino v višini:

[…]

(c) 600 eurov za lete, ki niso zajeti v točkah (a) ali (b).

[…]“

8 Člen 13 te uredbe določa:

„Kadar dejanski letalski prevoznik plača odškodnino ali izpolni druge obveznosti, ki so mu naložene na podlagi te uredbe, se nobena določba te uredbe ne sme razlagati kot omejevalna za njegovo pravico, da zahteva povračilo od vsake osebe, vključno tretjih oseb, v skladu z veljavno zakonodajo. Zlasti ta uredba nikakor ne omejuje pravice dejanskega letalskega prevoznika, da zahteva povračilo od organizatorja potovanja ali druge osebe, s katero ima dejanski letalski prevoznik sklenjeno pogodbo. Prav tako se nobena določba te uredbe ne sme razlagati kot omejevalna za pravico organizatorja potovanja ali tretje osebe, razen potnika, s katerimi je dejanski letalski prevoznik sklenil pogodbo, da zahteva povračilo od dejanskega letalskega prevoznika v skladu z veljavnimi zakoni.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

9 SP je opravil rezervacijo za let, ki je bil predviden 8. junija 2019, iz New Yorka (Združene države) v Hamburg (Nemčija) skozi Amsterdam (Nizozemska), ta rezervacija pa je bila potrjena.

10 V okviru tega vmesnega leta za zvezo, ki je bil predmet enotne rezervacije pri družbi KLM, to je „prevozniku Skupnosti“ v smislu člena 2(c) Uredbe št. 261/2004, je imel let iz New Yorka v Amsterdam, ki ga je v okviru dogovora o letih pod skupno oznako opravila družba Delta Airlines, to je prevoznik s sedežem v tretji državi, ob prihodu tolikšno zamudo, da za zadevne potnike ni bilo mogoče zagotoviti predvidenega prestopa na let iz Amsterdama v Hamburg, zaradi česar je SP v končni namembni kraj prispel z zamudo več kot treh ur.

11 Zaradi zavrnitve družbe KLM, da bi SP plačala odškodnino iz člena 7(1)(c) Uredbe št. 261/2004, je ta pri predložitvenem sodišču, Amtsgericht Hamburg (okrajno sodišče v Hamburgu, Nemčija), vložil tožbo.

12 Ker je Amtsgericht Hamburg (okrajno sodišče v Hamburgu) kljub razlagi, ki jo je Sodišče podalo v sodbi z dne 11. julija 2019, České aerolinie (C-502/18, EU:C:2019:604), podvomilo o uporabi Uredbe št. 261/2004 za zadevni let, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 5(1)(c) in člen 7(1) Uredbe št. 261/2004 v povezavi z njenim členom 3(5) razlagati tako, da lahko potnik, ki je – v okviru vmesnega leta za zvezo, ki ga sestavljata dva leta in ki je predmet enotne rezervacije, z odhodom z letališča zunaj ozemlja države članice (tretja država), vmesnim pristankom na letališču [države članice] in namembnim letališčem na ozemlju [druge] države članice – v končni namembni kraj prispel z zamudo treh ur ali več, ki je nastala pri prvem letu, ki ga je v okviru dogovora o letih pod skupno oznako opravil letalski prevoznik s sedežem v tretji državi, vloži odškodninsko tožbo na podlagi te uredbe proti letalskemu prevozniku Skupnosti, pri katerem je bila za zadevni let opravljena enotna rezervacija in ki je opravil le drugi let?“

Vprašanje za predhodno odločanje

13 V skladu s členom 99 svojega poslovnika lahko Sodišče, med drugim če odgovor na vprašanje, predloženo v predhodno odločanje, ne dopušča nobenega razumnega dvoma, na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom.

14 V obravnavani zadevi gre za tak primer, zato je treba uporabiti to določbo.

15 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 5(1)(c) in člen 7(1) Uredbe št. 261/2004 v povezavi s členom 3(1)(b) in (5) te uredbe razlagati tako, da lahko potnik, ki je – v okviru vmesnega leta za zvezo, ki ga sestavljata dva leta in ki je predmet enotne rezervacije, z odhodom z letališča na ozemlju tretje države v namembno letališče, ki je v državi članici, skozi letališče druge države članice – v končnem namembnem kraju utrpel zamudo treh ur ali več, ki je nastala pri prvem letu, ki ga je v okviru dogovora o letih pod skupno oznako opravil letalski prevoznik s sedežem v tretji državi, vloži odškodninsko tožbo na podlagi te uredbe proti prevozniku Skupnosti, ki je opravil drugi let.

16 Za odgovor na to vprašanje je treba na prvem mestu ugotoviti, ali se za tak let uporablja Uredba št. 261/2004.

17 V zvezi s tem se Uredba št. 261/2004 v skladu s svojim členom 3(1)(b) med drugim uporablja za potnike, ki odhajajo z letališča na ozemlju tretje države in so namenjeni na letališče na ozemlju države članice, za katero se Pogodba DEU uporablja, razen če ti potniki prejmejo storitve ali odškodnino in pomoč v tej tretji državi, če je dejanski letalski prevoznik zadevnega leta iz Skupnosti.

18 Iz tega izhaja, da morajo biti za uporabo Uredbe št. 261/2004 za položaj, kot je ta iz te določbe, izpolnjeni trije pogoji, in sicer, prvič, da gre za let z odhodom z letališča na ozemlju tretje države in namembnim letališčem na ozemlju države članice, drugič, da ta let opravi dejanski letalski prevoznik Skupnosti, to je v skladu s členom 2(c) te uredbe prevoznik z veljavno operativno licenco, ki jo izda država članica, in tretjič, da zadevni potnik ni prejel storitev ali odškodnine in pomoči v tretji državi odhoda (glej v tem smislu sodbo z dne 11. junija 2020, Transportes Aéreos Portugueses, C-74/19, EU:C:2020:460, točka 33).

19 V zvezi s prvim od teh pogojev je Sodišče imelo priložnost pojasniti, da vmesni let za zvezo z enim ali več prestopi, ki je bil predmet enotne rezervacije, pomeni celoto za pravico potnikov do odškodnine iz Uredbe št. 261/2004, kar pomeni, da se uporaba te uredbe presoja glede na izhodiščni kraj odhoda in končni namembni kraj tega leta (sodba z dne 11. julija 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točka 16 in navedena sodna praksa).

20 Tako je treba za vmesni let za zvezo, kot je ta iz postopka v glavni stvari, glede katerega je predložitveno sodišče ugotovilo, da je bil predmet enotne rezervacije ter je bil opravljen z odhodom iz New Yorka in končnim namembnim krajem v Hamburgu, šteti, da je šlo za let z odhodom z letališča v tretji državi in namembnim letališčem v državi članici.

21 V zvezi z drugim od pogojev iz točke 18 tega sklepa je Sodišče razsodilo, da opredelitev prevoznika kot „dejanskega letalskega prevoznika“ v smislu člena 2(b) Uredbe št. 261/2004 predpostavlja na eni strani izvedbo zadevnega leta in na drugi strani obstoj pogodbe, sklenjene s potnikom (sodba z dne 11. julija 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točka 23 in navedena sodna praksa).

22 S tega vidika je zlasti štelo, da je s to opredelitvijo zajet letalski prevoznik, ki – tako kot družba KLM v postopku v glavni stvari – enega od letov v okviru vmesnega leta za zvezo opravi na podlagi prevozne pogodbe, ki jo je ta prevoznik sklenil z zadevnim potnikom (glej v tem smislu sodbo z dne 11. julija 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točki 24 in 25).

23 Zato je treba vmesni let za zvezo, v okviru katerega enega od letov opravi prevoznik, kot je družba KLM, za katero je ugotovljeno, da ima veljavno operativno licenco, ki jo je izdala država članica, šteti za let, ki ga je opravil dejanski letalski prevoznik Skupnosti v smislu člena 3(1)(b) Uredbe št. 261/2004, ne glede na okoliščino, da je ta vmesni let za zvezo deloma opravil tudi prevoznik, ki ni iz Skupnosti.

24 V zvezi s tretjim od pogojev, navedenih v točki 18 tega sklepa, iz predloga za sprejetje predhodne odločbe nikakor ni razvidno, da je zadevni potnik prejel storitve ali odškodnino in pomoč v Združenih državah.

25 Zato in razen če je zadevni potnik prejel storitve ali odškodnino in pomoč v Združenih državah, kar mora preveriti predložitveno sodišče, vmesni let za zvezo z odhodom z letališča na ozemlju tretje države in namembnim letališčem na ozemlju države članice, ki ga deloma opravi dejanski letalski prevoznik Skupnosti v smislu člena 3(1)(b) Uredbe št. 261/2004, v obravnavanem primeru družba KLM, spada na področje uporabe te uredbe.

26 Torej je treba na drugem mestu ugotoviti, ali lahko potnik takega vmesnega leta za zvezo, za katerega je bila opravljena enotna rezervacija, ki je v končni namembni kraj prispel z zamudo treh ur ali več, vloži tožbo za plačilo odškodnine, določene v členu 5(1)(c) in členu 7(1) Uredbe št. 261/2004, zoper katerega koli od letalskih prevoznikov, ki so opravili ta let, tudi zoper dejanskega letalskega prevoznika, s katerim je ta potnik sklenil prevozno pogodbo, toda katerega let ni bil vzrok za to zamudo.

27 V zvezi s tem je treba spomniti, da je za potnike, katerih let je imel zamudo, treba šteti, da imajo pravico do odškodnine iz člena 5(1)(c) Uredbe št. 261/2004 v povezavi s členom 7(1) te uredbe v primeru, da ob prihodu v končni namembni kraj izgubijo tri ure ali več (sodba z dne 19. novembra 2009, Sturgeon in drugi, C-402/07 in C-432/07, EU:C:2009:716, točka 61; glej v tem smislu tudi sodbo z dne 23. oktobra 2012, Nelson in drugi, C-581/10 in C-629/10, EU:C:2012:657, točka 37).

28 Glede tega, kdo je obvezan plačati odškodnino v primeru velike zamude ob prihodu vmesnega leta za zvezo, kot je ta iz postopka v glavni stvari, je Sodišče pojasnilo, da je to odškodnino obvezan plačati kateri koli dejanski letalski prevoznik, ki sodeluje pri izvedbi najmanj enega leta v okviru tega vmesnega leta za zvezo, neodvisno od vprašanja, ali je let, ki ga je opravil, vzrok za veliko zamudo potnika ob prihodu v končni namembni kraj ali ne (glej v tem smislu sodbo z dne 11. julija 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točke od 20 do 26).

29 V zvezi s tem je Sodišče najprej poudarilo, da je treba vmesne lete za zvezo z enim ali več prestopi, ki so predmet enotne rezervacije, šteti za celoto, kot je bilo opozorjeno v točki 19 tega sklepa, kar pomeni, da se v okviru teh letov dejanski letalski prevoznik, ki je opravil drugi let, ne more skrivati za slabo izvedbo predhodnega leta, ki ga je opravil drug letalski prevoznik (glej v tem smislu sodbo z dne 11. julija 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točka 27).

30 Sodišče je nato opozorilo, da člen 3(5), drugi stavek, Uredbe št. 261/2004 določa, da se, kadar obveznosti iz te uredbe izpolni dejanski letalski prevoznik, ki ni sklenil pogodbe z zadevnim potnikom, šteje, da ta letalski prevoznik deluje v imenu osebe, ki je sklenila pogodbo s tem potnikom. Tako v položaju, v katerem v okviru vmesnega leta za zvezo, ki ga sestavljata dva leta in ki je predmet enotne rezervacije, prvi let v okviru dogovora o letih pod skupno oznako opravi dejanski letalski prevoznik, ki ni dejanski letalski prevoznik, ki je z navedenim potnikom sklenil prevozno pogodbo in opravil drugi let, zadnjenavedeni letalski prevoznik ohrani pogodbeno povezavo z zadevnim potnikom, in sicer tudi v okviru izvedbe prvega leta (glej v tem smislu sodbo z dne 11. julija 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točki 28 in 29).

31 Sodišče je poleg tega navedlo, da je ta rešitev utemeljena s ciljem zagotavljanja visoke ravni varstva potnikov, navedenim v uvodni izjavi 1 Uredbe št. 261/2004, da se zagotovi, da prepeljani potniki prejmejo odškodnino od dejanskega letalskega prevoznika, ki je z njimi sklenil prevozno pogodbo, ne da bi bilo treba pri tem upoštevati dogovore, ki jih je ta letalski prevoznik sklenil glede izvedbe preostalih letov, iz katerih je sestavljen vmesni let za zvezo, ki ga je tržil (glej v tem smislu sodbo z dne 11. julija 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točka 30).

32 Nazadnje je Sodišče opozorilo, da v skladu s členom 13 Uredbe št. 261/2004 obveznosti, ki jih dejanski letalski prevoznik izpolni v skladu s to uredbo, ne vplivajo na njegovo pravico, da v skladu z nacionalnim pravom, ki se uporablja, zahteva odškodnino od katere koli osebe, ki je povzročila, da ta prevoznik ni izpolnil svojih obveznosti, vključno s tretjimi osebami, to pa omogoča, da – kar zadeva vmesni let za zvezo, ki je predmet enotne rezervacije in ki je bil opravljen v okviru dogovora o letih pod skupno oznako – dejanski letalski prevoznik, ki je moral plačati odškodnino, določeno z Uredbo št. 261/2004, zaradi velike zamude pri letu, ki ga ni opravil sam, zahteva povračilo teh stroškov od dejanskega letalskega prevoznika, ki je odgovoren za to zamudo (sodba z dne 11. julija 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točki 31 in 32).

33 Ob upoštevanju navedenega je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 5(1)(c) in člen 7(1) Uredbe št. 261/2004 v povezavi s členom 3(1)(b) in (5) te uredbe razlagati tako, da lahko potnik, ki je – v okviru vmesnega leta za zvezo, ki ga sestavljata dva leta in ki je predmet enotne rezervacije, z odhodom z letališča na ozemlju tretje države v namembno letališče, ki je v državi članici, skozi letališče druge države članice – v končnem namembnem kraju utrpel zamudo treh ur ali več, ki je nastala pri prvem letu, ki ga je v okviru dogovora o letih pod skupno oznako opravil letalski prevoznik s sedežem v tretji državi, vloži odškodninsko tožbo na podlagi navedene uredbe proti letalskemu prevozniku Skupnosti, ki je opravil drugi let.

Stroški

34 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških.

Iz teh razlogov je Sodišče (deveti senat) sklenilo:

Člen 5(1)(c) in člen 7(1) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 v povezavi s členom 3(1)(b) in (5) te uredbe je treba razlagati tako, da lahko potnik, ki je –

v okviru vmesnega leta za zvezo, ki ga sestavljata dva leta in ki je predmet enotne rezervacije, z odhodom z letališča na ozemlju tretje države v namembno letališče, ki je v državi članici, skozi letališče druge države članice – v končnem namembnem kraju utrpel zamudo treh ur ali več, ki je nastala pri prvem letu, ki ga je v okviru dogovora o letih pod skupno oznako opravil letalski prevoznik s sedežem v tretji državi, vloži odškodninsko tožbo na podlagi navedene uredbe proti letalskemu prevozniku Skupnosti, ki je opravil drugi let.

Podpisi